

Απογοητευτική Εκάβη στην Επίδαυρο

Παρά τις προσδοκίες ήταν συγκριτικά η χειρότερη φετινή παράσταση – **Κριτική Σπύρος Παγιατάκης**

**Ευριπίδη
Εκάβη**

Σκηνοθ.: Σπύρος Α. Ευαγγελάτος
Αμφι-θέατρο

Δεν μας φώτισε ιδιαίτερα ο –και θεατρικός κριτικός της τότε «Βραδυνής»– συγγραφέας Μ. Καραγάτσης για το πώς και γιατί ήταν «κολοσιαία» η ερμηνεία της Εκάβης από την Κατίνα Παξινού όταν η τραγωδία του Ευριπίδη παρουσιάστηκε –σε σκηνοθεσία Αλέξη Μινωτή– στο Αρχαίο Θέατρο της Επίδαυρου το καλοκαίρι του 1955. Οι τρεις σχετικές φράσεις στην κριτική του Μ. Καραγάτση (22-6-1955) δεν δίνουν σαφείς πληροφορίες. Απλώς αναφέρουν ότι, «Η Κατίνα Παξινού στον ρόλο της Εκάβης απέδειξε ακόμα μια φορά ότι είναι πολύ μεγάλη ηθοποιός. Της είμαι ευγνώμων για τη συγκλονιστική συγκίνηση που μου χάρισε. Για αντιχάρισμα, ας μου επιτρέψω να της φιλήσω το χέρι».

Σ' εκείνη την παράσταση –πληροφορήθηκα αργότερα– πως η Παξινού δούλεψε το κείμενο (μετάφραση Απόστολου Μελαχρινού, μουσική Μενέλου Παλλάντιου) κυρίως ηχητικά, σαν να τόνιζε νότες σε μουσική παρτιτούρα. Γνωστές κυρίως από τις φωτογραφίες είναι οι παραστάσεις της Εκάβης από τη Μαρίκα Κοτοπούλη (το 1927 στο Καλλιμάρμαρο, σε σκηνοθεσία Φώτου Πολίτη) και από την Ελένη Παπαδάκη, σκηνοθεσία Σ. Καραντινού μέσα στην Κατοχή – το 1943.

Να πείθει με τον λόγο

Αυτές μερικές μόνο από τις «θρυλικές» Εκάβες, οι οποίες έμειναν να ισχύουν. Ένα έργο το οποίο εξακολουθεί να θέτει ολοζώντανα ερωτήματα ως προς το «ήθος» της τραγικής ηρωίδας. Βασισμένη σ' έναν ιδιαίτερα βίαιο μύθο η –όχι συχνά παιζόμενη– τραγωδία, όπου μία εκδικητική Εκάβη πιστεύει πως η βία γεννάει βία και πως το αίμα ζητάει αίμα (πόσο κοντά αλήθεια στη σημερινή κατάσταση ανάμεσα σε Ισραηλινούς και Παλαιστινίους), ζητά μία ηρωίδα η οποία είναι σε θέση να πείσει με τον διαλεκτικό της λόγο.

Η τραγωδία όπου η Τρωαδίτισσα έκπτωτη βασίλισσα σφάζει εν ψυχρώ τα παιδιά του Πολυμήστορα, τυφλώνοντας και τον ίδιο, έχει αρκετές φορές λοξοδρομήσει προς παραπλανητικές συγκινησιακές προσεγγίσεις. Εννοείται πως αυτή δεν είναι η

Εκάβη η Δέσποινα Μπεμπεδέλη και Πολυξένη η Λήδα Τασοπούλου. Σκίτσος της Ελλης Σολομωνίδου-Μπαλάνου.

καλύτερη σκηνοθετική προσέγγιση. Η πληροφορία ότι τώρα ο Σπύρος Ευαγγελάτος θα έκανε μία κάπως εκσυγχρονισμένη Εκάβη, όπως και η –τελικά μη πραγματοποιηθείσα– επανεμφάνιση μιας στιβαρής Άννας Συνοδινού (η οποία στην παράσταση Μινωτή – Παξινού, 1955, είχε παίξει την Πολυξένη, αλλά και την ίδια την Εκάβη σε σκηνοθεσία Α. Σολωμού το 1987, και αργότερα, 1994, σε σκηνοθεσία Κ. Τσιάνου στο Εθνικό Θέατρο) μου είχε δημιουργήσει μεγάλες προσδοκίες. Το αποτέλεσμα στην Επίδαυρο με απογοήτευσε.

Η Δέσποινα Μπεμπεδέλη, η οποία αντικατέστησε με πολύ λίγο χρόνο στη διάθε-

σή της την Α. Συνοδινού, έμοιαζε ως να μην έχει τελικά κατασταλάξει επάνω σ' έναν τόσο σύνθετο και μακρινό χαρακτήρα όπως αυτόν της Εκάβης, σε μια ψυχή τόσο τραυματικά διαμορφωμένη. Φυσικά η πολύ ικανή αυτή ηθοποιός τουλάχιστον δεν παρασύρθηκε σε φορμαλιστικές «ιεροτελεστίες της βίας», όπου θα μπορούσε ενδεχομένως να την είχε οδηγήσει μία Πολυξένη (Λήδα Τασοπούλου), η οποία κόντρα στη λογική και στον γνωστό τονισμό των κειμένων έπαιξε τον ρόλο της μελλοντικής χαμογελαστή έκστασης και με την αγαλλίαση ζωγραφισμένη στο πρόσωπο της. Εστω και δίχως ολοκληρωμένη ά-

ποψη για τον ρόλο της η Δ. Μπεμπεδέλη ήταν η σταθερή αξία της παράστασης αυτής. Οσον αφορά την Πολυξένη, αργότερα σε σημείωμα του σκηνοθέτη ΣΑΕ στο πρόγραμμα διάβασα το γιατί η κόρη συμπεριφερόταν όπως συμπεριφερόταν: «Η Πολυξένη εξ αρχής είναι “ταμένη του θανάτου”. Ποθεί το θάνατο ως λύτρωση από τον εξευτελισμό της σκλαβιάς... Από την είσοδό της βρίσκεται ήδη σε άλλες σφαίρες». Α έτσι! Ευτυχώς που υπήρξε αυτή η απαραίτητη διευκρίνιση.

Απλώς απήγγειλαν

Όμως ούτε για τον Οδυσσέα (Θανάσης Κουρλαμπάς) ούτε για τον Ταλθύβιο (Γιάννη Ροζάκης) υπήρξαν παρόμοιες τυπωμένες επεξηγήσεις, οπότε το προσωπικό μου συμπέρασμα είναι ότι απλώς απήγγειλαν μια χαρά το κείμενο που είχαν να πουν στη θεατρικότατη κι ανανεωμένη μετάφραση του Σπύρου Α. Ευαγγελάτου. Στην περίπτωση αυτή τουλάχιστον ο θεατής δεν έχανε λέξη. Στον ουσιαστικό ρόλο του Πολυμήστορα, ο Κώστας Αθανασόπουλος ήταν όπως εκατοντάδες άλλοι ερμηνευτές, οι οποίοι πριν απ' αυτόν κραύγασαν εντυπωσιακά στο αρχαίο θέατρο της Επίδαυρου για να λησμονηθούν παντελώς την επόμενη χρονιά.

Με τη σφραγίδα ενός μοντερνισμού παρωχημένων δεκαετιών τα σκηνικά και κουστούμια της Αγνής Ντούτσπ. (Καλά οι σκλάβες του χορού, όμως γιατί έντυσε και τον Πολυμήστορα με κουρέλια; Επειδή Θρακιώτης βασιλιάς;) Ο υπερβολικά ολιγοπρόσωπος χορός, μίζερος κι αναποφάσιτος, πλατσούριζε σε ένα εικαστικό τέλμα. Συγκριτικά η χειρότερη παράσταση της φετινής Επίδαυρου.